

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

REZOLIUCIJA

DĖL NAUJŲ KOVOS SU ALKOHOLIZMU PRIEMONIŲ IR EFEKTYVIOS PAGALBOS SERGANTIEMS ALKOHOLIZMU

2016 m. d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

reikšdamas susirūpinimą alkoholizmo ligos mastu Lietuvoje;

pripažindamas visų Lietuvos Respublikos valdžios institucijų atsakomybę ir prievolę prisidėti prie šios skaudžios problemos sprendimo;

įsipareigodamas savo kompetencijos ribose priimti visus reikalingus sprendimus, kurie padėtų efektyviai mažinti alkoholio prieinamumą ir vartojimą, užtikrintų veiksmingesnę gydymąsi nuo alkoholizmo ir alkoholinių psichozių, suteiktų pagalbą rizikos šeimose augantiems vaikams ir užkirstų „skurdo rato“ formavimąsi, kuris dažnai ir yra ilgalaikio nesaikingo alkoholio vartojimo priežastimi tarp jaunų žmonių, *kviečia* Vyriausybę imtis kartu įgyvendinti šias naujas kovos su alkoholizmu ir efektyvios pagalbos šia liga sergantiesiems priemones:

1. Apsvarstyti ir Jungtinių Amerikos Valstijų pavyzdžiu pradėti įgyvendinti „**Svaigalų teismų**“ (*angl. - Drug Courts*) sistemą.

Apsvaigusio žmogaus susidūrimas su teisėsaugos pareigūnais yra rimtas požymis, kad jis susiduria su priklausomybės nuo svaigalų (alkoholio ar narkotikų) problemomis. Todėl po pirmo tokio susidūrimo, jeigu padarytas nusižengimas nėra sunkaus nusikaltimo pobūdžio, asmuo turi stoti prieš specializuotą „Svaigalų teismo“ instituciją, kuri jam

pasiūlytų dvi alternatyvas: gydytis ir sveikti, arba sulaukti bausmės už jo nusižengimą visa apimtimi. Žmogui pasirinkus gydymą, turi būti nurodytas visas kelias, kurį jis turi nueiti ir paskirtas bandomasis laikotarpis. Tokio įpareigoto gydytis žmogaus pažangą turi prižiūrėti speciali probacijos tarnyba, prasižengėlių vedanti visą jam nubrėžtą kelią: pas toksikologus, reabilitologus, Anoniminius alkoholikus, psichologus ir kitur. Bet kuriame iš šių žingsnių suklypęs žmogus turi būti grąžintas į „Svaigalų teismą“, kur jam būtų paskirta numatyta bausmė.

2. Sukurti medicininę **Patikros ir ankstyvos intervencijos** (*angl. – Screening and Brief Interventions*) sistemą, kuri padėtų anksti nustatyti alkoholizmu sergančius asmenis ir suteikti ankstyvą pagalbą jiems.

Nuo alkoholio priklausomiems asmenims turi būti teikiama pirminė psichologo pagalba, kad būtų išsiaiškintos jo priklausomybę sukėlusios priežastys, kurios dažniausiai ir yra psichologinių traumų padariniai (nelaimės šeimose, šeimos santykių problemos, sunkios gyvenimo sąlygos, nusivylimas, depresija ir t.t.). Patikros ir ankstyvos intervencijos sistema bei platus jos pritaikymas leistų registruoti priklausomybę nuo alkoholio turinčius asmenis, stebėti jų būseną ir suteikti ankstyvą pagalbą.

3. **Vietos seniūnams** kartu su **vietos bendruomenės lyderiais**, bei policijos atstovais ir medikais turėtų būti suteiktos žymiai didesnės teisės ir atsakomybės padėti lėtiniu alkoholizmu sergantiems ar su alkoholizmo psichoze susiduriantiems asmenims: suteikiant seniūnams galimybes ir pareigas rūpintis jų priverstiniu gydymu, reguliaria jų elgsenos stebėseną, medicinine patikra, stebėti jų šeimos ir vaikų būklę. Ši pagalba galėtų būti teikiama pasitelkiant ir specialius **socialinius darbuotojus priskirtus ne rizikos šeimoms, o visai bendruomenei**. Tokie socialiniai darbuotojai galėtų pirmiausiai padėti identifikuoti rizikos faktorius tarp bendruomenės narių.
4. Alkoholizmas turi būti prilyginamas priklausomybei nuo narkotikų ir **vaistai bei paslaugos gydymui nuo alkoholizmo turi būti valstybės pilnai kompensuojamos**.
5. **Privalomas gydymas** turi būti teikiamas tiems asmenims, kurių priklausomybė nuo alkoholio yra tapusi ryškiai išreikšta ir jau kelianti didelį pavojų aplinkiniams asmenims, arba tais atvejais, kai asmuo susidurdamas su valstybės pagalba siūlant jam gydymą ir kitas priemones, kurios padėtų išlipti iš alkoholizmo liūno, piktybiškai atsisako bet kokios pagalbos. Tarptautinės žmogaus teisių apsaugos konvencijos pabrėžia, kad privalomas gydymas nuo alkoholizmo turi būti trumpalaikis, o vėliau asmuo turi pats apsispręsti tęsti

gydymą ar ne. Todėl priverstinio gydymo taikymas yra pagalbinė priemonė siekiant asmeniui padėti gauti kitą reikiamą gydymosi pagalbą ir padedant jam suprasti tikrąją savo sveikatos būklę.

Lietuvos Respublikos Seimas *paveda* Seimo Valdybai, tariantis kartu su Lietuvos Respublikos Vyriausybe, sudaryti bendrą darbo grupę, kuri iki 2016 m. birželio 1 d. pateiktų Seimui detalesnes šiame nutarime išvardintų priemonių įgyvendinimo nuostatas.

Seimo Pirmininkas

Teikia Seimo nariai:

Andrius Kubilius

Antanas Matulas